

(Innehåller sid. 473—520.)

Pietisten.

Trettioåttonde årgången,

innehållande

Predikningar öfver våra nya Högmessotexter.

Första häftet.

Januari 1879.

Stockholm,
tryckt hos A. S. Normans Boktryckeri-Alltiefbolag,
1879.

Käre Bröder! Vår Gud välsigna dig med mycken frid. Det är godt att förtrösta på Herren och weta, att hans ord blifwer ewinnerligen, och att han bär sitt rike på trofasta faders-
 armar. Det är godt att weta, att det icke är på vår egen wisdom, kraft eller ansträngning
 det beror, utan att han — han sjelf sköter sin hjord, såsom hon behöfwer det. Frutta dig icke,
 du Kena hjord, säger Herren Jesus, ty eder Faders goda wilja är, att han skall gifwa eder riket
 (Enc. 12: 32). Gud har utwalt sitt folk till att ärfwa ewigt lif. Wist ser det stundom gansta
 beghjemsamt ut, men när fanns wäl en tid, då Guds folk war utan beghjemsamt? Och när
 fanns det en tid, då Gud icke bewisade sig trofast och sannfärdig? Genom mycken bedröfwelse
 skola wi gå i Guds rike — det lär wäl icke kunna ändras. Hwad som för många kristna gör
 lifwet så tungt, det är, att de sjsjelsätta sig för mycket med profetior. Jag menar dermed
 icke, att de sjsjelsätta sig för mycket med bibelns profetior, ty de äro herrliga samt egnade att
 upplifwa och stärka hjertat genom de herrligaste utfigter; nej utan de wilja sjelfwa wara pro-
 feter, ändock de icke hafwa profetians gåfwa, och då måla de allt så mörkt, så mörkt, så att
 det nedtrycker både deras eget och andras sinne. Om den dag, som är, kunna de ju icke säga
 annat, än att den är temmeligen bräglig; men den dag, som kommer, den är så försträfflig och
 mörk för dem, att de icke förstå, huru det skall blifwa. Och så gå de och förbittra alldeles onö-
 digt sitt lif genom att bära på obrägliga bördor, som de ännu icke sett. Tänk huru dåraktigt
 detta är! Jag kommer härwid ihåg ett mycket godt råd af den gamle Rosenius. Han sade:
 det är i två fall du aldrig behöfwer wara beghjemsamt. Det ena fallet är det, när du sjelf kan
 hjälpa salen, ty då skall du hjälpa den och icke gå beghjemsamt. Det andra fallet är det, när du
 sjelf icke kan hjälpa salen, ty då skall du lasta den på Herren och icke sjelf beghjemsamt dig dermed.
 Alla edra omsorger lasten på Herren, ty han har omsorg om eder, säger Striften. Gud ware
 lof, att han är en Gud, som hjälper, och Herren, Herren, som ifrån döden frälsar. När man
 ser på Guds rikets historia, huru det dragits fram genom utwärtas förföljelse samt inwärtas
 swaghet och ströplighet, nog kan man då se, att det är Herren, som burit det samma på sina
 skuldror. Och han, som hittills hulpit, är äfwen den, som hädanefter skall hjälpa.

Du undrar, huru du skall förstå, hwad jag i förra breswet sade om de kristna, som taga
 nattwarden i statskyrkan: "Gud är med dem och wälsignar dem och uppfyller deras hjertan
 med fröjd". Derpå will jag swara så här: Att icke det är ett rätt och bibliskt nattwardsfäst,
 när sådana, som lefwa i uppenbara synder, utan åtskillnad så tillträde till nattwardsbordet, såsom
 det nu på de aldra flesta ställen tillgår i statskyrkan, derom kan icke gerna wara mer än en
 mening. Men när det warder fråga, huruvida den närwarande ställningen är så swår, att de
 kristna måste eller böra söndra sig från statskyrkans nattwardsgångar, då kunna meningarna
 wara delade, såsom och erfarenheten wisar. Och att förnela, att å omse sidor finnes ärlig och
 uppriktig öfwerthgelse, det förbjuder den triftliga lärleken. Det finnes kristna, som för sitt sam-
 wetes skull icke kunna deltaga i statskyrkans nattwardsgångar, och det finnes kristna, som för sitt
 samwetes skull icke kunna deltaga i de fria nattwardsgångarna. Nuwäl, hwad är att derät göra
 eller derom döma? För min del tänker jag så här: när såwäl den ene som den andre handlar
 efter sitt samwete såsom inför Gud i ensald och Guds fruktan och ödmjukhet, så är förwisso
 Gud med honom och wälsignar honom. Swarten den ene eller den andre kan då sägas göra
 synd. Synd warder det först då, när någon handlar med samwetets förtränkelse eller mot bättre
 wetande. Jag har sett kristna komma från den ensilda nattwardsgången fulla af salig fröjd; jag
 har åter sett andra lika wist fanna och uppriktiga Guds barn komma från den statskyrkliga
 nattwardsgången fulla af salig fröjd, och ho töres säga, att icke såwäl den enes som den andres
 fröjd är af Gud? Dersöre är det mitt trogna råd: Låtom of icke döma hwarandra utan lemna
 hwar och en frihet att handla efter hwad han ärligt tror wara Guds wilja. Lika litet som jag
 will råda någon att med sitt samwetes tränkning deltaga i de statskyrkliga nattwardsgångarne,
 lika litet will jag råda någon att med sitt samwetes tränkning deltaga i de ensilda. Man kan
 aldrig tänka, att alla kristna med ens skola komma till samma förstånd. Om nu du har bättre
 förstånd eller insigt än din bröder, så tror jag dock, att det behagar Gud mer, att din bröder
 i ensald handlar efter sin egen ärliga öfwerthgelse om Guds wilja, än om han emot sitt sam-
 wete, eller twelande och owis om Guds wilja skulle handla efter din insigt, hwars riktighet han
 ännu icke kunnat fatta. En rätt insigt är bra, ett lydbaktigt sinne är bättre, en rätt insigt jemte
 ett lydbaktigt sinne är aldra bäst. Fattas nu den rätta insigten, så är dock det gudfruktiga och
 lydbaktiga sinnet behagligt för Gud. Jag hoppas, att du nu förstår min mening. Sedan må du
 döma deröfwer efter Guds ord. Gud gifwe of nåd att ju mer och mer tillwäxa i insigt, i öd-
 mjukhet, i lydbaktighet, i bröderlig lärlek!

Om det rätta förhållandet mellan bröder, när den ene förgått sig emot den andre, will jag
 här anföra följande sköna ord af Luther: "Kristus will, att wi skola öfwa bröderlärlek samt före-
 bygga split och twedragt i kristenheten, att icke en och hwar skall tycka, att libandet och bördan
 är honom för swår, när det går honom emot, antingen det härrör ifrån werlden eller ifrån dem,
 som wi kalla bröder. Det kan icke wara annorlunda, än att det här måste finnas mycken ströp-
 lighet och willfarelse bland of. Dersöre böra wi lika litet wredgas deröfwer, som när wi bita
 of i tungan med våra egna tänder eller riswa ögat med handen eller sparla of sjelfwa med
 foten eller löpa med pannan emot wäggen, utan deremot tänka så: Nuwäl, det är din egen
 lem, din bröder och nästa, hwad är att göra derwid? Han har icke sett sig före, rådde icke för
 det, har gjort det oförwarandes och menar icke så illa, eller of har det stett af ströplighet och
 oförstånd; sköten har du fått och det smärtar dig, men icke will du wäl dersöre bortkasta din
 egen Isamen? Det är blott en liten gnista, spotta på den, så slofnar den, att icke bjeswulen
 skall komma med sin giftiga ande eller med onda tungor och göra en eld deras, som sedan icke
 låter släcka sig". O bröder, må Gud i nåd hjälpa of att mer och mer förstå vår enhet i Kristus,
 på det att wi måtte warda mer rädda om hwarandra, mer fördragsamma och wänliga, att icke
 den ene särar och sköter den andre, utan att den ene må fara efter att hjälpa, stöda och upp-
 muntra den andre, öfwerstyla hans fel, tänka och tala wäl om honom och tyda allt till det
 bästa. Ju mer lika Kristus wi kunna blifwa i alla saken, desto bättre är det.

Att Kristus lidit och dött för världens synder, det är Skriftens uppenbara lära, men det är ännu icke detsamma som att han med sitt lidande skulle hafwa betalt vår syndaskuld. I Skriften står det, att syndaskuld kan förlätas, men ingenslunda står det, att den kan betalas. Se derom mitt bref på omslaget till fifta Pietisthäftet för förra året. Aldrig lärer heller Skriften, att lidande är någon valuta, hvarmed synd betalas. Hvad Gud sade till våra första föräldrar: På hwad dag du deraf äter, skall du döden dö, det bör läsas alldeles såsom det står. Det står icke: "Om du deraf äter, skall en annan efter fyra tusen år dö i ditt ställe"; nej utan så står det: du — du skall dö, och det skall ske på den dag, då du deraf äter. Alltså: Adam (med hela sitt släkte) dog den dag, då han åt af trädet, och Kristus kom icke för att dö i stället för dem, som woro döda — ty hwad wore det att dö i stället för en, som redan är dödd? — utan han kom för att genom sitt lifs utgiftswande göra de döda lefwande. — Att man på Kristi lidande icke heller kan tillämpa de orden: Förbannad är hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som i lagboken skrifwet är, det bör hwar och en lätt förstå. Detta ord gäller ju lagens öfwerträdare, och icke war väl Kristus en sådan? Icke heller kom Kristus för att förbannas i stället för dem, som sjelfwa woro förbannade — ty hwad wille det säga och hwar står det skrifwet? — nej, men han kom för att genom sitt blod rena syndare från deras synder och derigenom frälsas dem från den förbannelse, som synden dragit öfwer dem.

Att Kristi lidande war en kall, som räddes honom af Gud, derom kan ej wara något twifvel. Han sade sjelf till Petrus: Skulle jag icke dricka den kall, som min fader har gifwit mig (Joh 18: 11). Men att detta alls icke är detsamma, som att Gud skulle hafwa pinat honom, det är lätt att förstå af den likhet, som är mellan Kristi och de kristnas lidande. När världen förföljer, smädar, marterar, dödar Kristi lärjungar, så wore det för wiisso orätt att säga, att det är Gud, som förföljer, smädar, marterar och dödar dem; men att deras lidande är en kall, som räddes dem af Gud, det är ändå sant, emedan det tillstädjes af Gud och är i hans hand ett medel till deras fullkomnande. Ja, det är för dem en outfäglig tröst att weta, att det är Gud, som rädder dem den kalten. Men om den likhet, som i detta afseende är mellan Kristi och de kristnas lidande, säger Herren till Jacob och Johannes: Den kall, som jag dricker, stolen I och dricka, och med det dop, hvarmed jag döpes, stolen I och döpas (Matth. 20: 28). Och Paulus kallar de kristnas lidande icke allenast ett lidande med Kristus (Rom. 8: 17) utan rent af Kristi lidanden sägande: Såsom Kristi lidande är mycket kommet öfwer oss o. s. w. (2 Cor. 1: 5). Och åter: Jag uppfyller i mitt lott, hwad som fattas i Kristi lidande för hans lefamen, som är församlingen (Col. 1: 24).

Din fråga, huru man skall förstå 1 Cor. 1: 30, synes mig wara ganska enkel att beswara. Att Kristus är oss af Gud gjord till wisdom, bethder att han är oss fänd af Gud till den ändan, att wi genom honom måtte wara wisa; att han är oss gjord till rättfärdighet, bethder likaledes, att han är oss af Gud gifwen, på det att wi genom honom skola blifwa rättfärdiga; att han är oss gjord till helgelse och förlofning, bethder att han är oss af Gud gifwen, på det att wi genom honom må wara helgade och frälsade från allt ondt. Wärl der, att det är Gud, som har gjort honom till allt detta. Öfwer allt skall du i Skriften finna, att frälsningen framställes såsom den himmelske Fadrens werk, hwilket han utför genom ensöbde Sonen, Jesus Kristus. Jo, broder, en sådan Fader hafwa wi. Sonen berömd sig oss mer än en gång deraf, att det war Fadrens werk han gjorde; ja han sade t. o. m., att Sonen icke kunde göra något af sig sjelf, utan det han såg Fadren göra, och att derföre den, som trodde på honom, egentligen icke trodde på honom utan på Fadren, som hade fändt honom (Joh. 12: 44). Gud ware lof för sin outfägliga gåfwa! Wi woro dårar, wi woro orättfärdiga, oheliga, fångna under satans oss, och Gud gaf oss Kristus för att göra oss wisa, rättfärdiga, heliga och fria. Så tala apostlarna om Kristi werk och Fadrens förhållande dertill, och derwid är det nog bäst att förblifwa.

An farväl! Gud med oss! Hellsa alla bröder i Herren från din

W. B.

Anmälan.

Ungefär samtidigt med detta häfte utkomma:

Passionsbetraktelser af E. J. Ekman. Pris häft. 1: 25, w. b. 1: 65, flotb. 2 fr. Alla requisitioner ingå till Pietistens Expedition, Stockholm.

På Pietistens Expeditions förlag hafwa utkommit följande nya böcker:

Stycken af Lifwets ord, betraktelser för hwar dag i året; pris häft. 2 fr., w. b. 2: 50, flotb. 3: 25, extra fint papper och band 4 kronor.

Det lilla barnet Jesus, fem flöna predikningar af Luther (i trogen öfversättning), pris 50 öre.

Pietisten

för år 1879.

Innehållet blifwer i början af året fortsättning och slut på predikningarna öfwer andra årgången af de nya predikotexterna. Deresfter ämna wi gifwa åt Pietisten ett mer omfångande innehåll. Predikningarna torde komma att upptaga två häften, möjligen något ark derutöfwer.

Priset på Pietisten för år 1879 blir såsom hittills 1 Krona 25 öre, postbefordringsafgiften deri inberäknad. De som prenumerera på mindre än tio exemplar, böra prenumerera på närmaste postanstalt, hwilket blir för dem billigast och säkrast. De som prenumerera på tio exemplar eller deröfwer, kunna insända medlen direkt till Pietistens Expedition, då följande förmåner erhållas:

På tio betalade exemplar lemnas två friexemplar. På femton betalade exemplar lemnas tre friexemplar, på tjugu lemnas fyra, på tjugufem lemnas fem o. s. w. — Det vill säga: Den som betalar tio, erhåller tolf; den som betalar femton, erhåller 18, den som betalar 20, erhåller 24 o. s. w.

Till våra prenumerantsamlare stå wi alltid i stor tacksamhetsstuld, och wi bedja dem ännu en gång: Ääre bröder, tröttnen icke! Såsom I hittills hafwen trofast stått oss bi, så gören det äfwen härnæst, och det så mycket mer, som alltjemt nya krafter sätts i rörelse för att genom fördrängning, elaka rykten och andra dåliga medel strämma de enfaldiga för, hwad de kalla, "den nya läran", ändock ingen annan nyhet är å färde än den, att wi i Guds namn wilja återvända från menniskors funder till lefwande Guds ord.

Äf Predikningarna öfwer första årgången af de nya predikotexterna warder en ny upplaga (den fjerde) färdigtryckt på wären 1879. Denna upplaga är alltigenom granskad, samt, der det befunnits nödigt, rättad och omarbetad (Rosenii predikningar äro dock lemnade orörda). Då wi weta, att många skulle önska att hafwa denna upplaga, men känna det dyrt att utbetala hela boklädspriset, när de redan hafwa exemplar af föregående upplaga, så hafwa wi beslutit, att till de prenumeranter af Pietisten för 1879, som det önska, lemna

Fjerde rättade och omarbetade upplagan af

Predikningar öfwer första årg. af Swenska Kyrkans nya högmessotexter, af E. O. Rosenius & P. Waldenström,

två delar, till följande pris: Häftade 3 kr. 50 öre, bundna 5 kronor (allt under förutsättning, att requisitionen sker kontant). Detta motsvarar en prisnedsättning af fyratio procent. Frakten betalas af mottagaren.

Under år 1879 utkommer och fortfarande tidstriften

Wittnet,

utgifwen af P. Waldenström och E. J. Ekman.

Wittnet är ingen egentlig uppbyggelsekrift utan en tidskrift för behandling af kyrkliga frågor samt lärofrågor, böckers granskning o. s. w. Den utkommer härnæst blott hwarannan månad med ett häfte om 2 ark samt kostar blott 1 krona 50 öre.

Requisition kan ske i alla boklädor och på alla postanstalter med tillägg af 15 öre för hwarje exemplar i postbefordringsafgift. Men när fem exemplar eller deröfwer requireras på en hand, tillsändas de prenumeranten portofritt och hwar af siette exemplar lemnas gratis, isäll prenumerationen insändes direkt till Expeditionen. Böja häften säljas icke.

Årgångarne för 1877 och 1878 finnas i bundna exemplar à 3 kronor per årgång. Obundna säljas de à 1: 50 per årgång, så långt tillgängliga exemplar medgifwa.

Alla bref adresseras blott till

**Tidningen Pietistens Expedition,
Stockholm.**

☛ Nya prenumerantsamlare och kommissionärer för såväl Pietisten och Wittnet som för öfriga våra skrifter emottagas med tacksamhet.